

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границю:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Щадничі і позичкові спілки.

По довголітніх заходах рішив галицький сойм на засіданю 16-го марця приступити до організації дешевого, не-гіпотечарного, не-векслевого, а особистого, місцевого, довго- і короткочасного кредиту селяньського.

Кажемо по довголітніх заходах. Бо саму мисль, з'організувати такий кредит для селян, підношено вже не раз в галицькім соймі, хоч — на жаль — не осущеено єї. Доперва кляуб руских послів соймових з почину пос. Вахнянина мав щасливішу руку. Як звісно, то пос. Вахнянин поставив на торічній соймовій сесії нагле внесенє, щоби сойм в ювілейний рік цїсарський заняв ся організацією позичкових кас системи Райфайзена і щоби на сю ціль призначив суму 100.000 зр. Внесенє се відослано до банкової комісії, а звідси вийшов — по малих короводах — зазив до сойму, щоби сойм поручив краєвому виділові, предприняти потрібні до сего діла студії, евентуально підготовити материяли і дані до з'організованя згаданого кредиту для галицького селяньства.

Що соймиви вже по році предложено готовий еляборат враз з вірцевим статутом для організації «щадничих і позичковим спілок» — се виключна заслуга краєвого маршалка, гр. Станислава Баденіого, що з похвальною енергією приняв ся за се діло, вислав д-ра Савчака для розслідження справи до Долїпної Австрії, Чехії та Морави і що на основі зібраних материялів поручив уложене справозданя про каси системи Райфайзена так спосібному референтови, яким показав ся урядник краєвого виділу, др. Савчинський. Справозданє се представляє ся не йно основною, широкою студією, але референт єго розвіяв з гори всі можливі заміти і сумніви, які можна було піднести і які дійсно колись підношено проти кас системи Райфайзена, хоч би і в самім соймі. Комісія, выбрана сего року, до розсмотреня проєкту «щадничих і позичкових спілок» мала проте вже лекшу задачу, щоби почате діло довести до доброго кінця. Заслуга за скоре поладженє сего діла належить ся д-рови Скалковскому, котрий і реферував предложене краєвого виділу в повній Палаті.

Стілько що-до історії.

Ми ще не раз будемо мати нагоду, поговорити ширше про сю нову кредитову інституцію для наших селян. По нашій гадці спочиває на дневникарстві цілого краю обовязок, спопуляризувати ту інституцію між нашим селяньством і загріти єго до акції. «Щадничі і позичкові спілки» не буде кравий виділ накидати нашим селям. Ні! Се була би велика похибка. Кравий виділ розішле вправді потрібні поясненя, поученя і вірцеві статути враз з цілим засобом, потрібним до діловодства, по краю, але лише тим громадам, котрі з власного почину зірвуть ся до діланя. Се лежить вже в самім характері згаданих «Спілок». Почин мусить вийти від самих-же інтересованих, чи то від інтелігенції, котра по селах схоче заняти ся орга-

нізацією сего нового а притім найдешевшого кредиту. На організацію «Спілок» ухвалив сойм окремі суми. Всяка громада, що заложить в себе згадану спілку, одержить з краєвого фонду не лише всякі потрібні друки та огнетривку касу, але — на случай крайньої потреби — також і певні засоби грошеві.

В однім з слїдуючих чисел «Руслана» подамо річ, яку пос. Вахнянин проголосив в соймі перед ухвалою проєкту. В річі сїй ініціатор «Спілок» представив коротко і ядерно основи, на яких нова кредитова інституція опираєсь, і значіне сих основ. З річи сеї зрозуміє далеконосність задуманої акції кредитової. «Крайній час ратувати наше селяньство!» Сим покликком закінчив пос. Вахнянин свою промову на онодїшнім засіданю, а ми не сумніваємось, що поклик сей найде широкий відгомон в душах всіх, котрим поправа долї селянина лежить дійсно на серци. Нам видає ся, що з сим роком розкриває ся для щирих народовців дуже широке поле діланя в користь селян. Сойм зробив своє. Він подав технічні а навіть материяльні средства та засоби до доброго діла, але роботу лишає краєвій патріотичній інтелігенції.

Експериментів кредитових на шкірі наших селян мали ми досить, почавши від рустикального банку, а покінчивши на тих двіста задаткових товариствах, належачих до союзу кас задаткових та ніколи не контролюваних, що розгніздили ся головню у східній полові краю, а побираючи чистолихварські відсотки, ссуть кров з руского хлібороба. Тож до діла, щоб не сказано про нас, що неповоротностию і недбалством знищили ми власноруч підвалину розвою і сили всякого народа, — стан селяньський...

В справі підвисненя платні народних учителів

надіслав до «Діла» статю народний учитель В. К., в котрій не умів подати нічого реального, що могло би выяснити або підверти сю справу, але звернув ся против особи пос. Вахнянина з причини єго внесеня в соймі що-до цолїпшеня платні учителів.

Підписаний початковими буквами автор статі каже так:

«На таке зацитькуванє подібне і теперішне внесенє п. Вахнянина в шкільній анкеті, щоби замість підвисненя платні, дати учителям два морги ґрунту. Не можу відгадати наміру п. Вахнянина, але на всякий спосіб єго внесенє — сли не злобне, то просто сьмішне.

П. Вахнянин мабуть думає, що з двох моргів ґрунту зможе учитель з родиною, сли не через цілий рік то певно через пів року вижити; але не подумав над тим, що ті два морги ґрунту представляли би дуже възглядну вартість в різних околицях нашого краю. Яку вартість представляли би ті два морги ґрунту, учитель знають уже з досьвіду, бо прецінь вже тепер є при кожній школі один морг ґрунту (що правда, при деяких лиш на папери). На Поділю, над Бугом, коло Сокаля, Перемишля, Самбора, на Покутю той морг ґрунту дійсно приносить учителеви якусь користь, — але н. пр. в горах турчаньських або сянїцких той морг ґрунту має ду-

же маленьку вартість або й ніякої, бо не оплатить ся єго управляти або навіть не можлива управа. Громади так щиро давали ті ґрунти, що повизначували найгірші та в найгіршім положеню; сли дали при школі кусень ґрунту, то що-найбільше на маленький огородець, а той ославлений «один морг ґрунту» — то десь на горах, далеко від школи, часто на границі території дотичної громади, або якась рівн коло ріки.

Я маю також кусень ґрунту до школи. Красний платок, причіплений до похилости високої і стрімкої гори представляє ся так, мов-би на даху розстелив простирало... Не знаю, чи первістний властитель того ґрунту засївав єго коли, але від коли віддали той кусник поля на «шкільний ґрунт», від тоді ніхто єго ще не орав, бо по що орати, сли не можна сїяти, бо нічого не вродить ся без гноєня, і то що року, а довезти там обірнику годі! Торік я позволив одному господареві, і то даром, посїяти овес на тім «шкільнім полі», але він відразу відказав ся від того, кажучи: «Шкода панцю, насїя».

Скажу ще і те, що в горах можна дістати ґрунту від господарів, і то безплатно, а лише — як тут кажуть — «за справу»: т. є. хто ґрунт навезе обірником, сїє через два роки, а господар-властитель сїє вже третього року. Так отже для учителя, котрий хотів би господарувати, не велика се різниця: згноїти ґрунт чужий, а шкільний, коли се гноєне має значіне лиш на 2—3 роки. А в додатку мали би учителі бути ще вдячні п. Вахнянинови за такий генїяльний помисл!

Сли ви, пане после, не знаєте на стілько нашого краю, щоби ви могли розрізнити вартість ґрунту подільського від гірського, то се було би дуже сумно, а проєктуете для кожного учителя два морги ґрунту без възгляду на єго вартість — замість підвисненя платні відвідної єго становиску, то не надїйтесь, щоби громадна депутация народних учителів приїхала коли до Львова до вас з поклоном і подякою за так ревно підпиранє їх справи!.. Отже можемо бути цілком спокійні, бо я сам за ті два морги ґрунту не дуже мав би охоту їхати з угорської-границі, від Лупькова.

При кінци ще скажу, що народні учителі не дадуть ся чим-будь «зацитькати», але доти не перестануть домагати ся, доки їх оправдані жаданя не будуть по щирости і по совісти поладжені».

Не будемо вдавати ся в полеміку з дитинчими выводами автора, бо оно прецінь ясно як на долони, що коли бесїда о двох моргах ґрунту, то не розуміє ся під тим ані мочару-трясависка, ані скали-вертену, ані зарінку, ані лави піскової, лише розуміє ся під тим два морги ґрунту найліпшої або принайменче доброї кляси, до якої належать ґрунта даної околиці. О скілько було би се користно для учителя, розвести на селі невеличке господарство, залежить від єго господарських відомостей, від єго нахилу до господарства, працювитости і ошадности, яку виробляє заняте при сїльским господарстві, — одним словом, се в кожнім поодинокім випадку приносило би більшу або менчу користь учителеви так, як пр. між сьвященниками, один ліпше господарує на ерекціональнім ґрунті, другий гірше.

Певно, що оно вигіднійше може жити з пенсії, хоть і не конче засібійше. Пенсия приходить правильно, без всякого дальшого

труду, крім сповнення приписаних обов'язків, без журби і заходів — а вся журба лише в тім, як з видатками обчислити ся, щоби звести кінці до купи. Тому то і наші сьвященники зітхають до сталої пенсії, без дотації в ґрунті. Але в справі випосаження учителів не може ходити лише о самих учителів, треба узгляднити також потреби сільської школи. А потреба сільської школи іде до того, щоби наука в ній попри просьвітні і виховуючі основи, прибирала напрям реальний, практичний. Тому ж і учитель не може стати лише урядником, котрий з ударенем дзвінка шкільного кінчить свої обов'язки і замкнувши «Читанку» чи «Рахунки», не журить ся більше ні дїтворюю, ні школою, ні селом, а віддає ся якому-небудь спортові чи розривці, чи якому пншому непродуктивному занятю. Навпаки в користи сільської школи лежить, щоби сей учитель став як найтісніше звязаним з житєм-бутєм населеня, між котрим живе, щоби шкільні дїти мали в нїм взір і захохоту до занять, що будуть виповняти ціле життя, та щоби він практично вводив в життя ті поліпшення в господарстві, які змогли би піднести наше рільництво.

Що нарід сам відчуває сю потребу і що домагає ся такого напрямку в школі — се не пуста фраза а сконстатований факт. Доказом на се є хотьби недавнє виступленє посла Крамарчика з внесенєм, щоби завести учителів «низшого типу». Хоть се внесене є просто ретрограднє, але все таки оно опирає ся на т. зв. «хлопськїм розумі». Бо що за користь для селянства з такого учителя, що з палічкою і в рукавичках іде собі через село, а хоть в школі навіть і добре учить читати-писати, то дитині не піддасть нічого, що звернуло би єї інтересованє на звязь між просьвітою а житєм, між наукою а єї будучим хлїборобським заводом.

Так отже жаданє приспореня кавалка ґрунту сільському учителеви не є впливом ані злої волі, ані викручуваня ся, але могло вийти з погляду, що така дотация прислужить ся обом сторонам: і учителеви і школі. Такий погляд оправдує хоть би становиско учительства на Буковині, де учителі майже без виїмки суть також господарями і хотьби на невеличких ґрунтах, розводять дуже гарні господарства. Разом з тим іде в парі закладанє яринних огородів, садів, шкїлок, які можна подибати при школах на Буковині в такім гарнім стані, що авторови згаданой статі може би і не приснило ся таке. Проте ще велике питанє, яка дорога найліпша для піднесеня сільського шкільництва і який напрям треба заховати при вивінуваню сільських учителів — а мимо обуреня автора з кругів учительських, таки видить ся нам, що правда лежить ближе внесеня пос. Вахнянина, ніж баламутних виводів п. В. Кл-ша.

Школи промислові.

(Дати подані на підставі справозданя ц. к. Ради шкільної крайової з р. 1897/8).

(Конець).

II. До школи промислової у Львові приймають з укінченою школою народною. Суть там слїдуючі відділи: 1) цілорічні курси для слюсарів і будівляних столярів; піврічні для мулярів, теслів і каменярів, 2) відділ промислу артистичного з варстатами і робітнями. В відділі сїм наука треває літ 3, а учать столярства меблювального, сницерства, токарства і слюсарства артистичного, дівчать же гафтарства і коронкарства. Крім сего є відділ малярства і різьбарства декорацийного. З школою сею є получена сая публична рисунків і модельованя і курсе науки доповняючої. На відділі будівляним було 98 учеників, на відділі промислу артистичного 99, на відділі гафтів і коронок 37, на рисунки ходило 105 а на курсе доповняючий 124. Між учеників розділено 4290 зр. а крім сеї суми премії і одноразові запомоги.

III. Школа заводова промислу деревляного в Закопанім числила в 1897/8 р. 113 учеників а іменно в школі заводовій 96, госпітантів 3 і на науці доповняючий 14. Стипендії учеників виносили 4835 зр, крім пнших запомог.

IV. Школа заводова промислу деревляного в Коломиї недавнє заложена числить 60 учеників, між тими було 20 учеників звичайних а

госпітантів 3. Запомоги роздано в квоті 1831 зр. Декотрі дїли не суть ще обсажені фаховими учителями і школа ся є ще в розвою.

V. Школа шлюсарска в Сьвїонїках крім властивої науки звертає увагу на розвій промислу у місцевого населеня, дає їм вказівки і поучає, як треба поступати, аби видержати конкуренцію. До таких предметів належить виріб колдодок і замків системи Хубб. Ученики сеї школи по укінченю науки дістають абсолюторію з правом виконуваня ремесла шлюсарского. Запомоги і стипендії виносили 2256 зр.

VI. Школа ковальска в Сулковицях. Зі справозданя читаємо, що школа ся має працювати в двох напрямках а іменно: заложити звязкову кузню заосмотрену в мотор і машини варстатові в котрій працювали би сполучені в товариство ковалі під надзором технічного урядництва на рахунок спілки, і звертати увагу на виріб лучших і дорозших предметів, котрих машинами не виробляє ся. В тих напрямках ведуть ся студії. Ученики сеї школи дістали титулом запомоги 960 зр.

Ми перейшли всі роди шкїл промислових заводових і доповняючих, аби виказати, в якім напрямі ділає край і правительство, аби двигнути промисл в краю і виробити лучших ремісників під взглядом теоретичним і фаховим.

Зі справозданя бачимо, що хотьби много вже шкїл заведено, однак шкїл правительственних є замало, особливо в східній часті краю, дальше що ще не маємо шкїл фахових кожного рода, от пр. цілого ділу біло-і червоноскірництва як і виробів зі шкіри, рівнож і другі дїли не суть ще узгляднені. Так само бажати і стреміти мусимо, аби у всіх школах східної Галичини узгляднено і введено науку рускої стилістики, побіч польскої.

Мимо сего можуть Русини користати зістнуючих шкїл, а в кождім місті, де знаходить ся школа промислова заводова повинна, завязати ся спеціальна Шкільна Поміч або комітет, котрий би займав ся бідною молодежю, старав ся єї пригорнути і повести. Много є у нас талановитої молодежи селянської і маломіскої, котра по укінченю школи народної, не маючи де кинути ся, марнує ся і не научивши ся ремесла, котре-би дало єї спроможність до удержаня і здневного зарібку, коротають життя. Обовязком суспільности є заняти ся щиро сею справою, бо тільки в той спосіб можна виробити стан середній.

Задовго ми спали і сподївали ся, що другі за нас подбають, тож тепер куди глянь, роботи много, а рук м ло і в ріжних напрямках треба працювати, аби бодай троха поступити за тими народами, котрі консеквентною працею розвивались і днесь стоять сильно.

Перший обовязок лежить на Львові, Коломиї і Станиславові, де є школи промислові правительственні і крайові. Львів при нагоді 100-літнього відродженя став думати о ремісничій бурсі і збирати фонди. Ся би однак думано, що доперва з заложенєм бурси ремісничої можна приступити до діла, знов наступило би припізнене. Робота повинна розпочатись вже з літом, аби з новим роком шкільним 15—20 учеників могло користати з науки ремесла. Маємо днесь у Львові товариства народно-рускі, що мають власні доми, то чи-ж не належало би відступити дві комвати на поміщенє бідної молодежи, скинути ся на сяку-таку першу поміч, проче додадуть родичі учеників, а так почавши можна тимчасом старати ся о бурсу. Знаємо, що найтяжший є початок, то-ж перший рік для тої молодежи найтяжший, опісля розпізнаєсь в відносинах, дістане стипендію або підмогу, бо-ж такі роздають, і лекше єму прийде докінчити розпочату науку. За приміром Львова підуть і другі міста і розпічне ся робота над придбанєм образованих теоретично і фахово сил до витвореня стану міщанського.

Кождий Русин тішити ся повинен, коли вичитав, що львівські Русини отворили курсе науки літератури рускої для дівчат. Не буду розводитись над єго хосенностию, але бажав би я виказати єго потребу не тільки у Львові, але і по других містах.

Вихованє дїтий і вплив жінки і матери дома є дуже важний. Уявїм собі матір, що полюбила свій язык, знає свою історію, свою лі-

тературу, як она впливати буде на дїти свої, в якім напрямі буде їх виховувати і чи можливе було би, аби сини такої матери не полюбили за єї приміром свого рідного слова, не чули почеси для своїх сьвятощій? Думаю, що хйба виїмки найшли би ся, котрі би не пішли за сим впливом, вщїлюваним в них від молодости.

З того огляду сей почин зроблений у Львові повинні ми наслїдувати і ввести єго в життя у всіх наших містрх, де є виділові школи дївочі і де найдуть ся учителі. Возьмїм Тернопіль, Бережани, Коломию, Станиславів, Стрий, Перемішль, Самбір і другі міста, чи-ж там не найде ся що найменше 20 до 30 панночок, охочих до науки рускої літератури і історії? Не було би се посьвяченєм, наколи-б кожда з панночок заплатила по 50 кр. до 1 зр. місячно за науку. Може не всюди була-б ремунация за науку відповідна, але з побільшенєм числа учениць і ремунация побільшила-б ся, а користь значна.

Примір сей, думаю, не позістане без впливу і сподїватись належить, що з новим роком почуємо о нових введених курсах по провінціо-нальних містах. Справою сею повинні заняти ся філії руского товариства педагоґічного, а в наведених містах повинні они чей бути, а сли ще досє їх нема, то бодай в тій цілі завязатись.

O.

Галицький сойм.

На 15. засіданю полагоджено ще такі справи. Справозданє комісії для справ селянського кредиту прийнято одноголосно (гляди передову статю). Рівнож прийнято закон о шкільних властях надзираючих, причім пос. Окуневський жалував ся, що інспектори окружні при візитаціях шкїл говорять виключно по польски. Президент шк. ради крайової відповів, що інспектор обовязаний примінитись в справах науки до викладового языка в школі. Пос. Водзіцький реферував відтак справоздає комісії кр. господарства о вандрівних учителях сільського господарства. Показало ся, що не всі вандрівні учителі виконують свою задачу належито. По полагоді дрібнїших деяких справ ухвалено піднести дотацию постійного фонда позичкового на розширенє рільничого промислу. Внесене пос. Среднявського полагодила адміністраційна комісія в той спосіб, що рішила уїмнутись у правительства о підвищенє плат за доставлюване підводів для війска, що і сойм прийняв. Справу шпиталю в Коросні полагоджено користно і признано єму характер загальности і публичности. Ухвалено також уїмнути ся у мінїстра комунікацій, щоби назву стації Saybusch перемінено на Живец. Засіданє покінчилося о 2½ годині з полудня. Слїдуюче засіданє відбуде ся в пнятицю вечером о годині 8.

З поля політичного

— можемо нині занотувати, що до акції наміреної ґр. Туном вдрулив на днях свїйніс і славнозвісний ножиковий герой з парламенту, др. Пфєрше. Минулої неділі зібрались ческі Німці в Празі, щоби нарадитись, що їм діяти в виду грози языкового закона, який мав би вийти на основі §. 14-го. Ще не успіли німецькі менери народитись, коли вже ґр. Пфєрше видав розказ, що Німцям не вільно буде прийняти такий закон, позаяк сей маневр ґр. Туна міг би розбити німецьку солідарність. Розуміє ся, що поклик Пфєршого для лучшого смаку був запровлений радикальними фразами. Радикальні фрази суть тепер в моді, а ними найлучше покриває ся порожність всяких проєктів політичних. Пфєрше радить лївици продовжати борбу bis aus Messer.

Берлінська National Zeitung зрадила плани німецької лївиці. В послїднім виданю своїм каже єї віденський дописователь таке: Німці австрійські не годні вже річево дивити ся на справи. Шовінізм засліпив їх. На кануї закона языкового, що має їх вивести з слїпої улиці, они не питають себе, який буде зміст сего закона, а хлопчуть ся питанєм, що буде з їх опозицією, як би случайно ґр. Тун їх вдоволив?

До компанії аватемізованих (Шлезінґера, Штайвендера та Ґрабмаєра) придїлив на днях Шенерер в своїх Egeger Nachrichten і теперішнього вожда німецьких націоналів, проф. Кайзера.

На зборах в Опаві ударив Кайзер з легенька на радикалів за *ix los von Rom!* Се вистало, щоб сказати, що Кайзер записав вже свою душу *den Schwargen* і що націоналі повинні від такого клерикала урізати поли.

Hilf, was helfen kann! Держучись сеї паролі, полохають тепер австрійські Німці Мадярів Словаками. В *P-stel Lloyd*-і появилася іменно стаття, надіслана з Відня, котра предсказує близький кінець Мадярам, наколи они дальше будуть пасивно заховати ся супроти ростучої славянської лавіни, що з Чехії котить ся на угорську Словаччину. Дописуватель *Pester Lloyd*-а уміє розказати про комплітний заговор Чехів проти Мадярів і які суми пішли вже на Словаччину, щоб розрушити перед часом мадярський гільб.

На рускі ціли

ухвалила бюджетова комісія слідуєчі позиції:

Товариство дяків епархії перемської	100 зр.
" " архиепархії львівської	100 "
" " епархії станиславської	100 "
Руский театр під зарядом Бесіди	7.250 "
На премії за найліпші драмат. твори	750 "
Товариство «Боян» у Львові	300 "
На видавництво руских книжок шкільних	6.000 "
Для часописи «Учитель»	500 "
Для товариства «Просьвіти»	3.000 "
Для часописи «Посланик» і на «місійні книжочки»	400 "
Наук. товариство ім. Шевченка на Руску Істор. Бібліотеку	500 "
Комісія археографічна тогож товариства	1.500 "
Наук. товариство ім. Шевченка на наукові видання	1.500 "
Етнографічна комісія тогож товариства	500 "
Руске товариство педагог. на «Дзвінок»	200 "
" " на шкільні видання авторів	300 "
На новіціят служебниць в Жужели	300 "
" " в Кристинополи	500 "
Шкільна поміч в Коломиї	100 "
" " у Львові	100 "
" " в Станиславові	100 "
" " в Самборі	100 "
" " св. Кирила в Перемишлі	200 "
Товариство св. Апостола Павла	200 "
ОО. Василянє на видавництва	200 "
Інститут дівочий в Перемишлі	300 "
На реставрацію церкви в Рогатині	500 "
На дальшу реставрацію катедр. церкви в Станиславові	2.000 "
На виданє словаря грецко-русского до Гомера	1.500 "

Петиції «Руского Союзу» відослано до підвешеної дотації на Соколи 1.500 зр., Інститута св. Николая у Львові до дотації 40.000 зр. на інтернати, на бурси і акад. товариства до відповідних дотацій.

Новинки.

— **Пос. Барвіньский** не зложив мандату до бюджетової комісії, а зложив лише свій реферат в сій комісії, по причині, що в виду признаних комісією мінімальних квот на рускі інституції пос. Барвіньский не був в спроможности оправдати сю справу в повній палаті яко референт, тим менше, що на польскій інституції, іменно краківскій з его почину комісія бюджетова ухвалила всюди значнійші суми. Генеральний референт бюджету, др. Білинський, зумів однаком полагодити всю контрверсію. На вчерашнім засіданю реасумовано поодинокі позиції і тим дано пос. Барвіньскому повну сатисфакцію.

— **Цісар** дозволив гр.-кат. єпископови Преосв. Конст. Чеховичеві носити великий хрест орде-ра св. Гробу.

— **Львівська палата нотаріяльна** розписує конкурсе на посаду нотаря в Печеніжині з речичем до 31. с. м.

— **В справі заснованя рускої гімназії в Самборі** уковститував ся тамже комітет *ad hoc* і розіслав друковану петицію на підписи до всіх гр. кат. урядів парохіяльних в деканатах: самбірскім, староміскім, старосільскім, височанськім, мокрянськім, дрогобицкім, комарнянськім, затварницькім і горожанськім. Петиції з підписами належить надсилати на руки д-ра В. Ортинського, лікаря в Самборі. Рівнож треба на петиціях виписати назву дотичної громади і, о скілько можна, прибити печатку громадску і парохіяльну.

— **Засіданє Виділу Руского товариства педагогічного** відбуде ся в суботу дня 18-го марця о годині 6-ій, де звичайно. Засіданє комісії для языка руского відбуде ся в п'ятницю 17-го марця о годині 5-ій.

— **Виділ філії Товариства Просьвіти в Самборі** устроює збори просьвітно-економічні з слідую-

чою програмою: 1) Виклад о доборі насія при засіві. 2) О садівництві і вазі сеї галузи господарства. 3) Виклад економічний. Описля наступить безплатне льосованє добрових щепів і насія під засів. З огляду, що до льосованя можуть приступити самі члени Товариства, що у-платили вкладку за 1898 рік, тож просимо о-вирівнанє вкладок і о приступлюванє в члени. Речинєць зборів буде вкоротці оголошений.

Від Виділу філії Тов. Просьвіти.

— **Наданє стипендії.** Намістник надав опорожену стипендію з фондаций бр. Франца Гавера річних 100 зр. Янови Пашкевичови, слухачеві I року прав на львівскім університеті, сичнови професора гімназіального.

— **Диплом лікарів ветеринарії** в ц. к. ветеринарній академії у Львові одержали пп. Володимир Чубачий, родом з Тернополя і Герман Фальк, родом з Чорткова.

— **П. Саломея Крушельницка** панує тепер над цілою Варшавою. Ми доносили вже нераз, що кождий єї виступ заповняє театр до послідного місця, а критика перед єї оперовими креациями складає перо, не мугчи найти слів гідних величавости таланту та артизму нашої славної землячки. На днях відограно там «Гальку» на бенефіс п-ни Крушельницкої. Ціле представлєнє перемінло ся в одну велику, торжественну овацію для незрівнаної артистки. В другім актї заспано єї з лож дощем фіялків, рож і конвалій, так що сцена перемінла ся в одній хвили в прекрасну цвітисту леваду. По актї вручено артистці незвичайну скількість китиць, віандів і подарунків. Між иньшими подано п-ні Крушельницкій подушку з дорогої матерії, а по середині подушки перевязанє голубими лентами пуделочко з дорогоцінними жемчугами. Зпід подушки звисали чудові блідо-сині ленти з золотими буквами. Були там такі написи: «Наша зьвізда, Саломея Крушельницка — незрівнана: «Графиня», «Галька», «Аїда», «Сантуцца», «Баллядина», «Рахеля», «Мімі», «Елеонора», «Амелія», «Десдемона», «Валентина», «Леонора».

— **Пос. Віктор** відобрав собі жите по причині приватних довгів, в які попав. Вість про єго смерть прийшла телеграфічно з Берлина в ночи з середи на четвер на руки краєвого маршалка. Покійний був оженений з Василевскою, котрої рідна сестра була видана за пок. Франца Єнджейовича, що недавно стрів ся. О скілько звістно, довги, що стали причиною самоубийства, походили переважно з карт. Надто заангажував ся небіщик дуже в нафтовій спекуляції, а копальні, які посідав, не приносили сподіваних зисків. Підписав був також богато векслів свого швагра Ф. Єнджейовича і по єго самоубийстві найшов ся в вельми тяжкім положеню. Мимо рознучливих заходів в однім з аристократичних клубів, не зміг найти кредиту. У Відні мав також значні довги. Остаточо поїхав до Берлина, щоби продати свою послідну копальню. Але крах львівської щадниці і звязаних з нею нафтових спекулянтів завадто ослабив за границею попит на галицкі копальні, отже і в Берліні пок. Віктор не міг найти купця. Не хотячи повертати з порожними руками, застрілив ся.

— **Знов дефравдація.** В одній з львівських інституцій добродійних викрито на днях дефравдацію, що виносить около 28.000 зр.

— **Санация галицкого Банку кредитового.** Один віденьскій дневник доносить, що в львівскій філії Заведеня кредитового (*Creditanstalt*) з'есконтровано вексель на 1.200.000 зр. з підписами кп. Адама Саниги, кп. Евстахія Сангущка, гр. Мечислава Борковського, вікцид Казимира і Станислава Баденіа, а з жиром Банку краєвого. Одержана квота має обернутись на санацию Банку кредитового. З того показує ся, що мимо заяви упрляючої ради в Банку кредитовім не вєсо було в порядку, коли треба переводити в нїм санацию.

— **Церква згоріла** в Куликові оводі до тла. Слідство веде ся.

— **Копальні Вольского і Спільки.** Як звістно, Австрійське заведєнє кредитове умовило ся з Англьо-банком, не робити собі при купні копальнє Вольского і Спільки ніяких перешкод і набути їх спільно як один купець. Лишили ся ще два рефлектанти: *Bankverein* і Банк діссельдорфский, котрий яко гіпотечний віритель фірми Вольский і Одживольский має застереженє право первокупна. Тепер і вже *Bankverein* і Банк діссельдорфский приступили також до умови з Заведєнем кредитовім і Англьо-банком, так що сполучені чотири банки становлять нині одинокого купця на ті копальні.

— **Стрейк студентів в Варшаві.** Репресалії против участників студентского стрейку не у-стають. Окрім 10, увязнених в цитадели, і 194 релєгованих та видалених з Варшави слухачів університету, виключено ще 90 слухачів школи ветеринарії і около 40 студентів політехніки зі всіх подібних наукових заведєн в Росії. Політехніку зачинено на час необмежений, що відчуло населєнє Королівства польского тяжко, бо варшавска політехніка, заснована що-їно перед

роком, мала велике значінє для краєвого промислу. Так само зачинено на необмежений час варшавский університет. Пішло се звідти, що в понеділок студенти вийшли громадно до викладових саль, понищили обставу і вивели професорів силою з саль.

— **Пожежа в вагоні.** Дня 4. с. м. біг поїзд з Риги до Витебска. До вагона III. класи вийшла якась женщина і принесла з собою бутельку, котру вложила під лавку коло рури, що огрівала вагон. В бутельці находив ся сірковий етер (анодина). Теплота рури розіграла бутельку і етер експльодував з великим гуком. В вагоні повстав огонь і розширив ся скоро навколо. Двері вагону були зачинені, отже ніхто не міг видобути ся. Коли служба спостерегла огонь, жертв вже було багато, бо вагон був людсьми переповнений. Згоріло 7 осіб а 11 тяжко попарилось. Ранених відставлено до шпиталя в Ридзі, де лічать ся на кошт скарбу, а лекше ранені лежать дома.

— **Біда дневникам в Хінах.** «Позаяк дневники служать лише до підбурюваня народа, до повалєня існуючого порядку, а дневникарі працюють на шкоду держави, тому розказуємо замкнути всі газети, а видавців і редакторів кинути до вязниці та вимірити їм найтяжшій карі». Так звучить розпорядженє виданє недавно хінською цісарєвою Тсе-Гсі, силою котрого застановлено 56 хінських дневників. Увязнено не лише редакторів, але також їх свояків до 9-ої степені.

— **Довговічність.** В повіті полоцкім в Королівстві польскім жиє трєх старців, що досягли дуже високого віку. Анастасія Фабияк в селі Дзюнлово числить 103 роки, Вікторія Зеглевска в Хизині має 102 роки, а Казимир Декановский в Ковалєві 104 роки.

— **Іменованя в судах.** Міністер справедливости іменував радниками суду краєвого, яко начальників судів повітових судій повітових: Володислава Смульського з Городенки, Франца Бучинського з Монастириск, Корнила Лукашевича зі Станештів і Артура Малльєка з Серету, всіх полишаючи в дотеперішних місцях службових. — Міністер справедливости переїс секретаря судового Йосифа Романовича з Терєбовлі до львівского суду краєвого, описля іменував судьями повітовими ад'юнктів судових: Кароля Смольницького з Грималова для Солотвини, Станислава Обертинського з Надвірни для Заболотова, Адольфа Наймана зі Львова для Луки, д-ра Адама Шілецкого з Жидачова для Динова, Едварда Баєра з Серєта для Путилова і Володислава Мєржвинського з Чернівців для Заставної.

— Дальше іменував секретарями судовими ад'юнктів судових: Ілярия Весоловского з Сянока для Станиславова, Єронима Лукашевича з Кракова для Стрия, Дионизия Сохацкого з Монастириск для Бережан, Кароля Цулявфа з Печеніжина для Станиславова, Івана Туркевича з Городенки для Самбора, Антона Косинського зі Снятина для Коломиї, Тад. Воронецкого зі Львова для львівского суду краєвого, Івана Фединкевича з Перемишля для Стрия, Мечислава Вишневского з Ходорова для Печеніжина, Ришарда Гессога з Мостиск для Терєбовлі і Максиміліяна Ріттігштайна із Зборова для Самбора, а ад'юнкта судового Івана Гавєля з Бродів заступником самбірского прокуратора державного.

— **Дрібні вісти.** Товариство руских ремісників «Зоря» у Львові устроює вечерниці в неділю 19. марця. — Жалоба по покійній цісарєві Єлисаветі скінчила ся в четвер. — В Задарі дав ся чути в четвер рано сильний підземний гук, що заповідає звичайно трясєнє землі. — У Відні в магазині будуючого ся нового двірця міської залізниці найдено в четвер рано чотирох отроених робітників. — В Новім Санчі увязнено якогось Ельшого Люкча під замітом замордованя сина. — В Томачи арештовано контрольора і офіціала тамошнього у, яду податкового під замітом обікражі податкової каси. Украдено готівкою 12.000 зр. і 5.000 облігаціями.

Телеграми.

Прага, 17. марця. Ческі радикальні дневники доносять неімовірну вість, що міністер скарбу др. Кайцль подав ся до димісії, але єї не прийнято.

Рим, 17. марця. Здоровлє папи зачинає в послідних днях непокоїти лікарів. Після донесєня дневника «Opinione», папа мав в протягу дня кілька разів зімліти. З иньшої сторони лікарі заперечують всякі непокоячі вісти і заявляють, що поворот папи до здоровля постунає наперед.

Фрідріхсруге, 17. марця. Вчєра зложено тут в присутности цісаря Вільгельма тіло Бісмарка в мавзолеум.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині			відходить о годині		
6-45		з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6-00		до Підволочиск, Бродів з голови двірця
7-40		" Янова	6-05		" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)
7-50		" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,	6-15		" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча
7-55		" Сокала і Рави рускої	8-35		" Кракова (Відня, Берліна)
8-05		" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8-45		" Янова
8-15		" Тернополя і Бродів на дворець головний,	8-50		" Кракова (Відня, Варшави)
9-05		" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9-15		" Скольного, Калуша, Борислава, Хирова
10-35		" Іцкан, Сучави	9-35		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
10-45		" Ярослава, Любачева	9-53		з дв. Підзамче
1-30		" Янова	9-55		" Белця, Рави рускої, Сокала
1-40		" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	10-55		" Іцкан, Сопона, Бергомету, Сучави
1-50		" Скольного, Стрия, Калуша, Хирова	1-55		" Підволочиск, Кієва з дв. головного
2-15		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2-08		з дв. Підзамче
2-30		" Підволочиск (Кієва, Одесси) на дв. Підз.	2-40		" Іцкан (Ясс, Букарешту)
		на дв. гол.	2-50		" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),
		" Козови, Бродів на дв. Підз.			Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Рл-
		на дв. гол.			шів, Хабівки чер. Ряшів або Тарнів,
		" Іцкан, Сучави	3-00		" Стрия, Скольного тільки від 1/8 до 30/9
		" Сокала, Белця і Любачева	4-55		" Ярослава, Самбора через Перемишль
Ніч			Ніч		
3-04		з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4-10		до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)
3-30		на дв. головного	5-20		" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
5-10		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6-30		" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави
6-10		" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6-40		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
8-45		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6-55		" Тернополя з двірця головного
9-10		" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7-00		" Лавочного (Мункача, Пешту)
9-39		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7-10		" Сокала, Рави рускої
9-45		" Іцкан. (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7-15		" Тернополя з двірця Підзамче
9-55		" Підволочиск, Бродів на дв. головного	7-44		" Янова
		" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10-05		" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави
		" Стрия, Калуша, Борислава.	10-40		" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)
			11-00		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
			11-27		з дв. Підзамче

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середно-європейський рижнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. вел. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імперяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого роду і розклади їзди.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Контора виміни і відділ

депозитивий перенесені до

льокалю партерового в будинку банківом.

ТОВАРИСТВО

для розвою рускої штуки

стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвале ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різьбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релігійні до иконостасів, олтарів, хоругв, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи світські: історичні, портрети з натури і фотографій, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальниці і пр. і всякі праці золотарські; рівнєж уррашує внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиць і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконанє.

Цілю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу шук красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публики духовної і світської, надіємо ся, що зволить Она причинити ся до осягнення сеї цілі численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —

З глубоким поважанєм **Дирекция.**

Товариство не послукує ся агентами.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На почтову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільского жита.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. — На почтову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10, Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Дмитро Затурский

порукає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дітей

у Львові, улица Коперника ч. 5.

Виріб теваллий, і елегантний Ціни умірені. Замовлення з провінції залагоджує відворотною поштою.

140

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завсідги бажає позбути ся слабости легких, або горла, хотяби найупірвайшої, або астми, навіть дуже задавненої і на позір невидлічимої, сей негай не гербату для хронічно хорих на легкі і горло **A. Wolffsky-oro.** Тисячні подяки дають гваранцію великої уздоровляючої сили тої гербати. Пакет на два дни 75 кр. Брошура (описанє ужитя) задармо. Правда лише у

A. Wolffsky-oro, Berlin, Nr. 37.

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-педогогічно-педогогічний, виходить від 1-го червня 1899 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посилок почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3-, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по уміреных цінах. 78-?

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сільнійше уваглядюване артистичного викінченя навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор. Видавець: **М. Заячківский, Львів, улица Зибликевича, число 34.**